

CARRERS I RENOMS DE LA GORNAL¹

Omar BOUTUREIRA, Rosa Mª SOLÉ, Montserrat VALLÈS

El terme municipal de Castellet i la Gornal té una extensió de 46,84 km².

En l'actualitat, comprèn els nuclis de població de Castellet (antic cap de municipi), la Gornal (actual cap), Clariana, les Masuques, Torrelletes, Sant Marçal, Rocallisa, i les urbanitzacions de Valldemar, Costa de Cunit, els Rosers i els Àngels, com també masies i cases disseminades per tot el municipi.

Per tant, tots aquests nuclis tenen, naturalment, els seus propis carrers. Aquests carrers daten de la formació dels nuclis al segle X aproximadament. Els noms dels carrers són d'origen popular i no consten en cap inscripció.

Els noms actuals foren posats per l'ajuntament l'any 1981 seguint un criteri tradicional. Van posar els noms populars i cap de polític o militar. Cal destacar que abans de posar aquests noms no n'hi havia cap i les cases anaven per nombres, per això no se n'ha hagut de canviar cap.

Al final dels anys seixanta i a la primèria dels setanta es va produir un boom turístic i es van començar a reelaborar plans urbanístics per al municipi, sense arribar, però, a tenir-ne cap de definitiu. Mentrestant, les urbanitzacions s'anaven construint d'una manera completament lliure i descontrolada fins que s'elabora el nou pla definitiu i el poble de la Gornal i altres del municipi comencen a créixer.

CARRERS

1. C/. Crta. de Barcelona

Carretera general N-340 en direcció a Barcelona. Antigament, sobre la carretera, hi havia una casa en forma de pont que la creuava. Actualment s'ha construït un altre pont, però ara de ferro.

2. C/. Crta. de Clariana

Carretera que condueix al poble de Clariana. En temps passats era un camí de carro que travessava la muntanya.

---

¹ Els autors d'aquest treball són alumnes de l'EB de l'Arboç. El van realitzar per a l'assignatura de Llengua catalana de 2n de BUP durant el curs 1994-95. Ha estat revisat pel professor Antoni Grau Verdú.

3. C/. de la Calderilla

Era un carrer molt curt que actualment estan allargant. Es troba a prop de l'església i antigament la gent hi passava per anar a missa i tothom portava la butxaca plena de "calderilla".

4. C/. del Camp

Es diu així ja que va directe al camp de futbol.

5. C/. camí de Valls

S'anomena així perquè antigament era un camí de carro que conduïa a Valls. De la Gornal anava cap a Saïfores, la masia de l'Albornà i així arribava fins a Valls.

6. C/. Castellnou

És un carrer que antigament anava directe a Castellnou. Castellnou era un petit poble entre la Gornal i Bellveí situat damunt d'un petit turó. Al mig del poble hi havia un petit castell, actualment no existent.

7. C/. de l'Església

Quan van edificar la primera Caixa Penedès del poble les plaques dels carrers no estaven posades. Així doncs, els caps d'aquesta entitat, ja que pels seus negocis necessitaven posar el nom del carrer, van anomenar-lo carrer de l'Església, perquè era en aquest on estava situada l'església.

8. C/. de França

Orígens desconeguts.

9. C/. Raval de França

És un conjunt de cases que estan apartades del poble, juntament amb el carrer de França. La paraula raval ve dels pobles que antigament estaven situats extramurs d'una ciutat.

10. C/. Major

El carrer Major sol ser a tots els pobles el carrer principal. A la Gornal, com que el carrer principal ja era anomenat carrer de l'Església, van haver d'elegir com a carrer Major un de proper al de l'Església.

11. C/. Pla. Montserrat

La plaça Montserrat era la de cal Bali i fins l'any 36 s'hi batia el gra.

Els de cal Teixidor van voler aquesta era i l'amo la volia tancar i fer-la propietat seva. L'Ajuntament ho va negar perquè no era cert que l'era fos seva. Van fer un plet i va guanyar l'Ajuntament. Un altre membre de la família ho va tornar a reivindicar i

van fer un altre plet que va arribar fins al Tribunal Suprem. El Ramon Campanera, un veí del poble, va comprar la casa de cal Blai, a la qual pertanyia l'era. Aquest va regalar l'era al poble i a l'Ajuntament. A causa que ell havia fet aquest favor va posar el nom de Montserrat a la plaça perquè era el cognom de la seva dona.

La plaça va ser restaurada per l'Ajuntament, el qual hi va posar una petita font, dos bancs i un petit jardí.

12. C/. Rb. Penedès

L'any 1981, quan es van posar les plaques als carrers, el poble de Gornal pertanyia al Garraf. L'Ajuntament, sabent que al cap dels anys seria del Penedès, va posar aquest nom a la Rambla principal del poble.

13. C/. de St. Pere

El terreny on ara està situat aquest carrer abans era propietat de l'Església, i amb la desamortització de Mendizábal el va haver de vendre. El va comprar una casa molt rica del poble anomenada cal Poses que, posteriorment, el va vendre a l'Ajuntament.

Com que havia estat terreny de l'Església i aquesta tenia com a patró sant Pere, li van posar així.

14. C/. de la Porxada

Aquest carrer antigament era ple de patis i porxos.

15. C/. Poblenou

És un grup de cases de tres carrers que s'anomenen igual. van ser construïdes més recentment i és per això que els ho van posar així.

16. C/. del Pou

S'anomena així perquè antigament conduïa a un pou on tota la gent del poble anava a buscar aigua. Actualment és un carrer tallat que quasi no es fa servir.

17. C/. Quintana

S'anomena així perquè abans era un terreny no conreat a la vora del poble, és a dir, una quintana.

18. C/. Rosselló

No sabem els seus orígens.

RENOMS

1. C/. Crta. de Barcelona

n.º 5- *Cal Coneta*: Orígens desconeguts.

n.º 9- *Ca la Belvina*: Antigament era un pati, en el qual s'ha instal·lat fa pocs anys una dona que es diu Belvina.

n. 11- *Cal Generala*: Durant la guerra dels francesos, s'hi va hostatjar una dona. Aquesta havia quedat viuda d'un general. A partir d'aquest fet, el nom de la casa va quedar cal Generala.

n.º 15- *Cal Boter*: —Era l'ofici de l'home de la casa, el qual l'havia heretada del seu pare. Per casualitat actualment hi ha una botiga on venen bótes i vi. Antigament hi havia hagut un celler.

n.º 17- *Ca les Caterines*: Mare i filla es deien Caterina.

2. C/. Crta. de Clariana

s/n - *Coporç*: Nom actual que prové de la fàbrica que s'hi va instal·lar fa uns cinc anys.

4. C/. de la Calderilla

n.º 3- *Cal Sabater*: La família de la casa tenia l'ofici de sabater.

n.º 5- *Ca la To*: Orígens desconeguts.

4. C/. del Camp

En aquest carrer encara no hi ha cap renom perquè les cases s'estan construint.

5. C/. Camí de Valls

n.º 2- *Cal Putort*: L'hereu d'aquella casa es deia Pau Tort i d'aquí va anar sorgint el nom de Putort.

n.º 4- *Cal Sebastià*: El nen petit d'aquella casa es deia Sebastià, nom poc corrent al poble.

n.º 8- *Ca l'Àngel i Roser*: El matrimoni d'aquesta casa, la qual fa pocs anys que és feta, el formen l'Àngel i la Roser.

n.º 17- *Ca l'Estanc Vell*: Molts anys enrere hi havia hagut un estanc.

6. C/. Castellnou

Aquest carrer pertany a una urbanització en què les cases encara s'estan construint.

7. C/. de l'Església

n.º 3- *Cal Salvat*: L'home de la casa es deia Salvador, però amb el temps li van començar a dir Salvat.

n.º 4- *Cal Coix*: L'hereu de la casa va tenir un accident i va quedar coix.

n.º 5- *Cal Virolet*: Hi havia hagut un home petit que caminava de pressa, és a dir, un virolet.

n.º 9- *Ca la Maria Pere*: El matrimoni de la casa, el formen la Maria i el Pere.

n.º 10- *Ca la Fe*: La mestressa de la casa se'n deia i no era un nom gaire corrent.

n.º 12- *Ca l'Erran*: Orígens desconeguts.

n.º 16- *Cal Borrell*: No sabem els seus orígens perquè en aquesta casa no hi ha hagut cap família de cognom Borrell.

n.º 19- *Cal Frare*: Fa molts anys, el 1889 aproximadament, en aquesta casa hi havia viscut la família d'un frare.

n.º 23- *Cal Jep*: De Josep.

8. C/. Raval de França

n.º 2- *Cal Damià*: L'home d'aquesta casa es diu Damià.

n.º 5- *Ca la Magina*.

n.º 8- *Cal Perruc*.

n.º 9- *Cal Genís*.

n.º 18- *Cal Rata*.

n.º 19- *Cal Torres*.

9. C/. de França

n.º 25- *Cal Mison*: Orígens desconeguts.

n.º 27- *Cal Pastor*: El fill de la família d'aquesta casa tenia l'ofici de pastor.

10. C/. Major

n.º 3- *Cal Sangre*: Orígens desconeguts.

n.º 9- *Cal Jofre*: El cognom d'aquesta casa era Jofre.

n.º 15- *Cal Pufons*: El rebesavi de la casa es deia Font de cognom i en aquesta casa tenien el costum de posar Pau als hereus. D'aquesta combinació de nom i cognom en va sortir Paufont. La gent anava dient aquest nom i a mesura que anava passant el temps va evolucionar com a Pufons.

n.º 17- *Cal Blai*: Antigament hi havia una casa pairal que es deia cal Blai.

11. Pla. Montserrat

n.º 10- *Cal Teixidor*: La gent d'aquesta casa tenia l'ofici de teixidor.

12. Rb. Penedès

n.º 2- *Cal Molet*: Orígens desconeguts.

n.º 4- *Cal Roc*: Del nom d'un anterior ocupant.

n.º 5- *Cal Xicu*: El nen petit de la casa en aquell temps era el més petit del poble, i la gent li deien el xiquet i així va evolucionar fins a Xicu.

n.º 7- *Ca les Cianes*: De Feliciana.

n.º 8- *Cal Felip*: L'home de la casa es deia Felip.

n.º 12- *Cal Navarro*: El cognom de la casa era Navarro.

n.º 14- *El Forn*: Antigament era l'únic forn de pa del poble i actualment és una botiga on venen el pa, encara que no el fan ells.

n.º 15- *Cal Lluch*: És el cognom de la casa.

n.º 18- *Cal Tena*: Aquest nom procedeix d'un poble proper a la Gornal, Bellvei. Un home de la Gornal anomenat Esteve hi va comprar una casa i es va casar amb

una dona de Bellvei, la casa de la qual tenia com a renom cal Tena. Quan van venir a viure a la Gornal la gent els va conservar el renom.

13. C/. de St. Pere

Aquest carrer pertany a una urbanització en què les cases encara s'estan construint.

14. C/. de la Porxada

n.º 1- *Cal Petronill*: Orígens desconeguts.

n.º 4- *Cal Prats*: El cognom de la casa era Prat.

15. C/. del Pou

16. C/. Poblenou

n.º 1- *Cal Gordi*: El fundador de la casa es deia Jordi.

n.º 3- *Ca l'Estrella*: Al portal de la casa hi havia una estrella.

n.º 5- *Cal Joan de l'Emília*: Els pares dels avis de la casa es deien Joan i Emília.

n.º 7- *Ca la Ramona*: La dona de la casa es deia Ramona.

n.º 9- *Ca l'Ambròs*: El pare i el fill de la casa es diuen Ambròs.

n.º 10- *Cal Poses*: La jove de la casa va venir d'una família molt rica que es coneixia per cal Poses.

n.º 11- *Ca la Zeta*: Orígens desconeguts.

n.º 12- *Ca la Roseta del Pepu*: Constituïen el matrimoni de la casa la Rosa i el Pep.

n.º 13- *Cal Garbat*: Aquest renom prové d'anys enrere quan hi va haver la malaltia de la verola. La gent d'aquesta casa va quedar afectada per aquesta malaltia i els va quedar la cara gravada.

n.º 16- *Cal Joan Gran*: L'home d'aquesta casa era molt alt i prim.

n.º 18- *Cal Belles*: El cognom de la família era Vallès i amb el temps va evolucionar fins a Belles.

n.º 20- *La Granja*: És una granja on guarden porcs, vedells, gallines, etc.

n.º 24- *El Xalet*: Li diuen així perquè en aquests quatre carrers només hi ha aquest xalet.

n.º 32- *Cal Pelegrí*: El fundador de la casa es deia Pelegrí.

n.º 33- *Cal Ramon Tambeler*: L'home de la casa es deia Ramon i tocava el tambor.

n.º 34- *Cal Mas*.

17. C/. Quintana

n.º 7- *Ca la Seca*.

n.º 8- *Cal Tomaco*: L'amo de la casa, ja de gran, sempre anava a un tros d'hort allunyat del poble; quan en venia portava un cistell ple de tomacons. La gent, fixant-se en aquest detall, li va anar dient així.

n.º 11- *Ca la Quintana*: Aquesta família ha viscut tota la vida en aquest carrer.

18. C/. Rosselló

n.º 6- *Ca la Lleona*.

n.º 9- *Cal Macià*: La família es deia Macià de cognom.

n.º 10- *Ca la Sibina*.

n.º 20- *Cal Maquero*.

CONSULTES

Per fer aquest treball hem anat a consultar l'alcalde, Josep Rossell Vallès, i diferent gent del poble.

També hem agafat informació del llibre *Castellet i la Gornal*, que va ser publicat l'any 1993 per l'Ajuntament.

“RIVISTA ITALIANA DI ONOMASTICA”

Saludem amb alegria l'aparició d'aquesta nova revista semestral dirigida per Enzo Caffarelli, amb una redacció composta per Gianluca d'Acunti, Franco de Vivo i Claudia Maas-Chauveau. Formen el comitè científic Maria Giovana Arcamone, Davide de Camilli, Dieter Kremer, Carlo Alberto Mastrelli, Giulia Mastrelli Anzilotti, Sergio Raffaelli, Luca Serianni i Ugo Vignuzzi.

El primer número porta la data del mes de novembre de 1995 i els números següents està previst que surtin els mesos d'abril i d'octubre de cada any. Els números tindran de 200 a 300 pàgines i el primer número conté una editorial, diversos treballs (antroponímia, toponomàstica i onomàstica literària) i informacions bibliogràfiques i d'activitats diverses. També conté un resum dels treballs publicats i unes normes per als col·laboradors.

La revista és publicada per la Societ  Editrice Romana, s.r.l., via Rialto 6, I-00136 Roma. I la correspondència per a la direcc  i la redacció s'ha d'adreçar a Enzo Caffarelli, via Tigr , 37, I-00199 Roma. El preu de l'abonament per a l'any 1996  s de 50.000 lires per a Itàlia i de 70.000 lires per a d'altres països.